

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 1/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXVI.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 67

Brasiovu 14/2 Septembrie

1873.

PETRONELLA MOGA, nas. **Szebeni**, anuntia in numele seu si alu prunciloru: **Eugeniu, Petronella, Otilia** si **Irina**; a fratiloru reposatului: **Iohanu, Iosifu** si **Vasilie**, si alu mai multoru rudenii si alu nenumeratiloru amici, cu anima intristata m6rtea neuitatului sociu, respective iubitulu parente si frate,

a vice-presiedentelui Tablei Reg.

DEMETRIU MOGA,

care in 7 Septembrie dupa amiediadi la 7 6re, dupa una b6la indelungata, in etate de 61 anni, si 32 anni ai fericitei casatorii s'au mutatu la viatia vecinica.

In reposatulu in Domnulu gelimu unu parente cu anima curata, unu neobositu ampoiatsu, unu amicu nobilu semtitoriu pentru de apr6pele seu, si facatoriu de bene miseriloru.

Remasitiile pamentesci ale fericitului reposatu se voru transportá la odichua vecinica in 9 ale l. c. dupa amiediadi la 5 6re, (sever-sinduse ritualulu gr. cat. alu mormentarei) la bunulu seu in Secalu de campia, pre candu toti amicii si cunoscutii a luá parte suntu invitati cu anima intristata.

Tirgulu-Muresiului in 7 Septembrie 1873.

Fia-i tieren'a usi6ra si memori'a neuitata!

Congressulu archidiecesei Sibiiului.

Cuventarea de deschidere a Presantiei Sale d. episcopu Procopiu Ivacicovicu tienuta in 7 Sep.

„Maritu Congressu! Domniloru Deputati!

Providinti'a dumnedieésca tramise acum 25 de ani la scaunulu archipastoriei veduvite din Transilvani'a pre unu parinte, precum de piu asiá de zelosu si de activu, — pre Archimandritulu Andreiu.

Acestu intieptu ocarmuitoriu, Archiereulu Andreiu, duse corabi'a credintiei la limanulu dorintieloru. Pretotindene se recunoscu besericei n6stre ortodoxe din Ardeulu indreptatirea, ce i compete la esistintia si la desvoltare.

Zelosulu Archiereu Andreiu nu se oprí numai la acestu resultatu, ci a lucratu pentru emanciparea besericei n6stre, si au datu svatulu seu tuturoru romaniloru ortodocsi, cari erau in suferintie de 170 ani si mai multu; au datu, dicu svatulu seu: a se ingrigí de autonomi'a besericésca, si de restituiria Metropoliei n6stre vechi.

Pentru ca Domniloru! fiindu noi pe atunci sub ierarchi'a straina eramu imprasciati, de frate numai cunoscea pre frate. Eramu lipsiti de bucuri'a, ce isvoresce din acele legaturi sante ale credintiei, si ale limbei, pentru care Ddieu au voitu se ne stringemu intre noi in o beserica nationala, — asiá, cum ni prescrie si demanda beseric'a insasi prin santele can6ne.

Dupa staruintie multe si indelungate, Clerulu si poporulu romanu de beseric'a dreptu marturisi-t6ria ajunse se véda dorinti'a sea in fapta. Ajunse a fi éراسi unu corpu.

Metropoli'a n6stra auton6ma din Ungari'a si Transilvani'a s'a reinfiintiatu acum 8 ani, sub scutulu bunu, ce ni l'au datu Prea luminatulu si mult-stapanitoriulu Imperatulu si Regele nostru Franciscu Iosifu I.

Resultatulu acest'a pentru beseric'a n6stra favorabilu si de mare insemnatate, este, in mai mare parte, fapt'a reposatului Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu de Siagun'a.

Fapt'a acést'a va fi cunoscuta si binecuventata de a pururea la toti urmasii nostri, cari voru mosteni semtiementele n6stre, — semtieminte de recunoscintia.

Dorere si iéراسi dorere, ca tocm'a in lucrulu celu mare alu cosolidarei asiedieminteloru n6stre besericesci, chiaru in mediuloculu desvoltarei institutiuniloru n6stre esprese in Statutulu Organicu Atotu poterniculu Dumnedieu, dupa svaturile lui cele nepetrunse au chiamatu la sine pre celu ce erá luat6riulu a munte si paditoriulu ocarmuiriloru si lucrariloru besericesci, pre svatuitoriulu celu luminatu, pre Archiepiscopulu si Metropolitulu nostru Andreiu.

In momentulu acest'a vediendu-ne despartiti de Elu, se privimu la meritele lui cele mari si multe pentru beseric'a si pentru natiunea n6stra, si se-i dicemu: Primesce, fericite Parinte! recunoscinti'a n6stra; — recunoscinti'a Archidiecesei ce cu toia-gulu teu ai condus'o mai bine de unu patrariu de seclu; primesce recunoscinti'a Metropoliei, ce cu straduintiele Tale a reinviatu: primesce dela noi toti ai tei recunoscintia pentru ale Tale, ca, Tie se cuvine! In cas'a parintelui Teu, in cas'a domnului nostru, vomu pomeni si vomu binecuventá numele Teu in veci.

Marite Congressu, Domniloru Deputati! Increderea poporului credintiosu V'au tramisu aici se a-legeti Archiepiscopu si Metropolitu. Acést'a incedere, ce v'au destinsu, este garantia destula, cumca actulu alegerii -lu ve-ti implini cu t6ta seriozitatea, cu pietatea si cunoscinti'a ce se recere; sum incredintiatsu, ca va fi intru voi impreunare si dragoste; iéras din impreunarea si dragostea v6stra se va mari atotu-poterniculu Ddieu, in sant'a treime maritu, Tatalu, Fiiulu si santulu Duchu. Din impreunarea si bun'a intielegere a v6stra va straluci, se va inaltia binele si védi'a besericei n6stre si a poporului credintiosu.

Pentru aceea ve rogu pre voi fratiloru! si filorulu in Christosu! Ve rogu cu cuvintele santei scripturi, cá toti se graiti un'a si se nu fia intre voi imparechieri si se fiti intemeiati intr'unu cugetu si intr'o intielegere (Corint. cap. I, vers. 10). Ne-

voiti-ve dér' a padi unirea duchului intru legatur'a pazei (Efes. cap. 4 v. 3).

Si asiá Domniloru! indreptandu rogatiunea mea contra induratulu si atotu-poterniculu Ddieu, cá se ve lumineze si se ve conduca pre calea adevurului, — adunarea presenta a congressului nostru, in intiesulu Statutulu Organicu o dechiaru de inceputa si deschisa. —

(Respunsulu d. consil. Iacobu Bolog'a va urmá).

Brasiovu 13 Septembrie n. 1873.

Intre t6te evenimentele interioére conclusulu dietei croate, prin care primi cu 79 in contra numai la 10 voturi operatulu de aplanare cu Ungari'a alu deputatiunii regnicolarie in diu'a de 5 Septembrie, sta in prim'a linea. Opositiunea cu advocat. Makanez in frunte facu pretensiuni de intréga autonomia, inse in fine aflá maiortitatea de bine a acceptá operatulu pelunga o discussiune mai multu formale; ei potura face acést'a, ca -si storsera autonomi'a nationale si provinciale. Acum trebuie se vina caus'a Ardealului la aplanare, cu t6te, ca unionistii nu concedu nece o cestiune ardeléna, din care cauza diurnalele amesteca acést'a cauza cu proiectulu, celu pregatí regimulu pentru arondarea municipialoru, care in Transilvani'a le vine f6rte nedomestica, si prov6ca pe sasi, cá se nu -si inc6rde pretensiunile la saxenlandu, ca-ce cu totii au acelasu dreptu, ar' trebui respectate in arondare si pretensiunile celorlalie nationalitati. Cine vre scopulu salutaru pentru statu, trebuie se vré si midiol6cele, care ducu la scopu, si aceste nu suntu altele de catu garanti'a politica nationale, care chiaru prin arondare drépta se p6te restabili. —

Din Romani'a ne aduce „Monitorulu“ sciri ostatice:

Vineri, 24 Augustu curentu, la 6rele 8 de demanétia, Maria Sa a inspectatu trupele garnis6nei pe platoulu dela Cotroceni; acolo a fostu intempimatu de d-nu generalu Florescu, ministru de resbelu, oficiarii de statu-maioru si d-nu generalu Mav-

ros din armat'a imperiale rusésca, care a fostu invitatu de M. Sa la acésta revista.

Ajungundu la distantia reglementaria de trupe, d-nu generalu Radovicu, siefulu ad-interim alu divisiei teritoriale, a presintatu M. Sale reportulu de situatie a trupeloru sub arme.

Trupele erau dispuse precumu urméza:

Antaia linia era formata de optu batalióne de infanterie in ordine desfasiurata. La flanculu dreptu erau venatorii; urmau batalionulu militianu din Bucuresci, regimentulu 1 si alu 3-lea, unu batalionu din alu 6-lea de linia si batalionulu de geniu.

In a dóu'a linia era la flanculu dreptu 6 baterii de artileria, urmate de ambulantie, 6 escadróne de rosiori si escadronulu de gendarmi din Bucuresci.

Dupa ce M. Sa a trecut inaintea frontului in aclamatiunea trupeloru, a ordonatu batalionului de venatori a face miscarile armei, care s'a executatu cu una precisiune démna de trupele cele mai exercitate. Dupa acést'a, M. Sa a consacratu celu mai multu tempu la inspectarea militianiloru, cari au facutu miscarile armei si mai multe evolutiuni din scól'a de batalionu. Fia-care se simti'a miscatu vedindu pentru prim'a óra cetatianii Bucuresceni din tóte clasele societatii si de tóte specialitatile manevrandu in linia cu trupele permanente si probandu prin zelulu ce au aretatu, ca tíer'a póte comptá pe efective ce numai corpulu militianu póte asigurá unei serióse aperiari.

Dupa inspectiunea militianiloru s'a formatu colón'a generale care a defilatu cu tóta precisiunea ceruta inaintea Mariei Sale.

Apoi Inaltimea Sa a visitatu cu deameruntulu lucrurile de fortificatie cari au facutu intr'acestu anu obiectulu scóloru de geniu si artileria.

In fine, M. Sa a mersu la ministerulu de resbelu, unde a inspectatu diferite directiuni, si a examinatú nouale drapele si stindarde ce suntu a se da in tómn'a acést'a diferiteloru corpuri de trupa, in urm'a legii dela 27 Martiu, 1872 si la órele 11 si diumetate s'a intorsu la palatu.

In aceea-si di, la órele 4 dupa amédi, M. Sa a inspectatu nouale aparate pentru fabricarea timbreloru la ministerulu de finance, si apoi a inspectatu cladirile si diferitele ateliere ale regiei tutunului unde M. Sa a fostu primitu in aclamatiunea a mai multu de 400 lucratori.

— Combinandu scirile netrase la indoiéla despre infricosiata aimare a poteriloru nordice Germani'a, Rusi'a si Austro-Ungari'a, cari sciu pentrece au versatu atata tesauru pe arme, si vedindu, ca in tóte aceste state se facu exercitia necontente de tabere si tocma acum se visitéza de catra sieffii loru in tóte despartimentele atatu in Austro-Ungari'a, catu si in Germani'a si Russi'a, trebue se fia vreunu planu convenitu pentru una communa actiune, ca altu feliu de ce atata versare de tesauru.

Intr'a ceea diariale din Romani'a viséza de combinatiuni preste combinatiuni.

„Trompet'a Carpatiloru“ dupa cele ce se petrecura sub caletori'a Domnitoriului prin Europ'a, si dupa respandir'a de prochiamaie de independentia si intarirea Romaniei, spera unirea cu Ungari'a intr'unu mare regatu, — ap'a cu oleulu séu ap'a cu foculu? Bismark póte se viseze asia ceva in favórea germanisarii, dér' maghiarii cu maghiarisarea loru cea fara margini nu-i voru sta in cale? si cine scie fabul'a lupului cu mielulu póte spera asia ceva? — Cu tóte aceste pres'a guvernamentale din Romani'a se ocupa de vro catu-va tempu de regatulu Romaniei presuponendu ca se croescu mari planuri in Orientu, cari se prevedu si din procederea novissim'a a Austro-Ungariei facia cu turcii si cu primirea de vasalii lui. Atata se sci, ca representantulu Turciei e chiamatu la Constantino-pole, si alu Austro-Ung. la Vien'a. Situatiunea e confusa; cu tóte, ca diurnalulu francesu din Bucuresci, vorbindu despre ea la sosirea Domnitoriului din caletoria, se incórda a constatá, ca nu de flori de cucu a caletoritu Domnitoriulu prin Europ'a,

care privesce de necesaria independenti'a Romaniei. Va se dica, ca ér' vine pe tapetu destramarea Turciei in regate crescine: Serbi'a, Bulgari'a, si Romani'a cu Ung. pana la Balcanu. —

Se mai respandesce, ca M. Cogalniceanu va fi chiamatu la ministeriu. —

In Hispani'a ministeriulu Salmeronu a demisionatu si Castelar a primitu constituirea unui nou ministeriu, care se execute decisiunea cortesieloru, ca ordonantiele militari se se aplice in tóta rigórea loru.

Tóta pres'a européna se mai ocupa de cartea de nou publicata a generalului si barbatului de statu cunoscutu Lamarmora, in care acest'a descopere intrigile diplomatice, cari au nascutu resbelulu 'din 1866, intr'unu modu pentru Prusi'a mai cu séma, apoi pentru Ungari'a si chiaru pentru Itali'a compromitiatoriu. Cartea numita a gen. Lamarmora póta titlulu:

„Ceva mai multa lumina preste intemplantie politica si militarie ale anului 1866.“

Scierea acést'a ce se póte dice, scierea de aparare a lui Lamarmora, póte nu ar' fi produse atat'a sensatiune cu tóte datele nóue si interesante prin autenticitate loru, déca nu s'aru fi publicatu tocmai in momentul, in care regele Italiei Victoru Emanuilu se pregatesce a visitá curtea austriaca si in care se vorberce de planulu unei aliantie séu celu pucinu de apropiari mai strinse intre cabinetele de Berlinu, Vien'a si Rom'a.

Cart'a lui Lamarmora este si pentru noi romanii din mai multu privintie interesanta, prin descoperirile ce ni le da. Lamarmora voiesce in prim'a linia se se aperi in contra imputariloru facute lui de repetite ori, ca adeca densulu nu ar' fi voitu resbelulu cu Austri'a si ca cu intentiune ar' fi facutu, cá italianii in favórea unei intrige napoleonice se pierda batai'a dela Custozza.

Lamarmora ne spune, ca la inceputu cabinetele Prusiei si Italiei privieau cu mare neincredere unulu la altulu si ca Prusi'a din partesi si Itali'a asemenea se temea se nu fia insielata. Fia-care parte pretindea de la coalalta unu „inscisu“, ambe erau nedecise. Inca in lun'a lui Aprilie 1866 a recomendatu Nigra ambasadorele Italiei la curtea din Parisu — auditi romaniloru! — unu proiectu imperatului Napoleonu, dupa care ar' fi fostu se se dé Austriei, in schimbu cu Veneti'a, principatele romane. Napoleone, scie Lamarmora, a risu de ilusiunea acést'a: Austri'a va cede Veneti'a numai atunci, déca o voru silio prin tr'unu rebelu; elu scie acést'a, dise, din experiintia.

„Sub impressiunea cuvinteloru imp. Napoleonu, dice Lamarmora, esi Nigra pentru prim'a óra cu planulu de a revolutiuná Ungari'a la lumina, care planu totuodata se suscepuse si se recomandase totu intr'unu timpu si din partea cabinetului prusescu. Emigrantii unguresci si revolutianarii italiani au lucratu acestu planu si l'au substernutu si lui Bismark, care l'a acceptatu. Bismark a tientiut mai cu séma la desorganizarea armatei Austriace prin aceea, cá cu o suma de 3 millióne franci se se seduca cu deosebire regimentele unguresci, apoi cele croate la desertiune. Lamarmora a fostu contra acestui planu, fiindu-ca l'a tientiut de marsiavu si nedemnu pentru Prusi'a si Itali'a.

Spre a dovedi, ca planurile de insurectiunarea maghiariloru esira dela Berlinu, publica Lamarmora o depesia subscrisa de Usedom si dictata de Bismark. In 15 Iuniu 1866 a fostu resbelulu decisu. Bismark se fi disu ambasadorelui italianu la despartire: „S'a decisu, se avemu incedere, dér' se nu uitamu, ca atotuputintele Ddiu e capriciosu.“ Acésta expresiune blasfemica caracteriséza indestulu politic'a immoralu, cu care a innaintatu si invinsu Bismark.

Lui Lamarmora i se imputa din partea germano-prusaca, ca prin acésta nóua sciere voiesce se arunce merulu de cérta intre Austri'a si Germani'a: Lamarmora, dicu nemt'ii, lucra pentru reactiune, ca-ci e clericalu si francesofilu.

Program'a gimnasiului mare publicu romanu de religiunea ort. resariteana si a scóloru: comerciale, reale si normale impreunate cu acesta pe anulu scol. 1872/3.

Cuprinsulu:

- I. Scólele reale in paralela cu gimnasiale (de directorele
- II. Sciri scolastice. (Dr. I. G. Mesiota.

In tractatulu intitulatu „Scólele reale in paralela cu gimnasiale,“ pe care -lu vomu reproduce in unulu din numerii viitori ai diuariului nostru, ne arata autorulu si scopulu gimnasiului precum si scopulu si tient'a scólei reale, desvólta apoi intr'unu modu bine nimeritu si cu cunoscintie esacte de cauza rationamentulu obiecteloru, ce se propunu in clasele reali. Scopurile finale ale acestoru dóue categorii de institute coincidú in principiulu, ce -lu au, de a dá eleviloru asiá numita cultura formalu. Drumurile, care duc la acésta cultura formalu inse facu cá se difere gimnasiulu de scóla reala; cu alte cuvinte gimnastulu -si casciga cultura generale dupa unu planu de invetiamentu, ér' realistulu dupa altulu, avendu fia-care din aceste planuri in vedere chiamarea ulterióra a eleviloru. „Gimnasiulu formandu puntea de trecere la universitate va pregati filosofi, juristi, medici si teologi, pe candu scól'a reala rationalu intocmita va produce negutiatori si meseriasi, fabricanti si tehnici, ba chiaru si oficeri si functiunari cualificati si folositori.“

Din „scirile scolastice“ videmu, ca corpulu professoralu la gimnasiu constá din 12 professori primari si 3 secundari (pentru desemnu, cantari si gimnastica). Corpulu professoralu la scól'a comerciala si reala constá din 8 professori, (cu totii 23) pe langa acesti'a au mai functionatu cá suplenti in scól'a comerciala si reala inca 11 professori dela gimnasiu.

Corpulu invetiatoriloru din scól'a normala (patru clase pentru baiati si patru pentru fetitiei) constá din 13 invetiatori si una professoritia de totu feliu de lucruri de mana.

Numerulu scolariloru:

La gimnasiu	206
„ scól'a comerciala	18
„ scól'a reala	57
„ scól'a normala (baiati si fetitiei)	499
Summ'a	780

Comparandu-se numerulu scolariloru din anulu acest'a cu numerulu scolariloru din anulu 1870/1 in suma de 625, resulta o crescere de 155 de scolari.

Mediale de invetiamentu inca au sporitu in anulu acest'a cu unu numeru insemnatu de opuri scientifiche, mai multu pria daruire decatu prin cumparare.

Mai departe inregistramu cu placere, ca societatea de lectura a scolariloru dela gimnasiu si scól'a comerciala, care esista de cati-va ani, a continuatu si in anulu acest'a activitatea sa cu succesu laudabilu, dupa cumu avuramu ocaziune a ne convinge in siedinti'a publica a acestei societati.

In fine partinimu si noi multiamit'a publica espresa in programa: Inalteloru camere legislative din Romani'a, Inclitei Universitati nationale si onorabilei comunitati orasienesce din Brasiovu pentru subventiunile, cu care au ajutatú scólele aceste, precumu si nobililoru binefacutori si tutororu onorabililoru domni, carii au contribuitu la sustinerea si progresarea acestora si-i rugamu se nu-si detraga neci de aci inainte binefacutóriele sacrificia, in consciencia cea satisfacutória, ca aceste binefaceri revarsa lumin'a si fericirea preste atatea sute de tineri, cari frecventeaza institutele nóstre de aici. P.

Procesu verbalu

luatu in siedinti'a comitetului Asociatiunei Transilvane din 29 Augustu c. n. 1873, (cá continuare a siedintiei precedente din 28 Augustu a. c.) tientiuta sub presidiulu d-lui v.-presiedinte Iacobu Bolog'a, fiindu de facia domnii membrii: I. Hanni'a, I. Tulbasiu, I. V. Rusu, V. Romanu, Dr. I. Nemesiu, Dr. D. Racuciu si I. Cretiu.

§. 101. Presidiulu, in nexu cu conclusele comitetului din 15 si 30 Iuliu a. c. pune la discussiune, cestiunea, déca facia cu faimele nefavoritórie, ce cerculéza despre starea materiale a banicei gen.

Transilvani'a, suntu de a se mai solvi ratele cerute dupa actiunile numitei bance, aflatorie in proprietatea fundurilor: Asociatiunei si alu Academiei?

D. protopopu I. Hanni'a, considerandu, ca comitetulu nu posiede pan'acumu date secure in privinti'a starei adeverate a bancei numite, afla cu cale a propune, ca se se solveze deocamdata rat'a I obvenitoria cu 1-a Augustu a. c. D. Dr. Dem. Racuciu, -si reinnoesce si acumu propunerea sa facuta in siedinti'a comitetului din 15 Iuliu a. c., ca adeca comitetulu se esmita una comisiune carea, informanduse in facia locului, adeca in biroulu bancei Transilvani'a despre adeverat'a stare a lucrului, se-si faca raportulu seu, si apoi se decida comitetulu, deca suntu de a se solvi ratele cerute, ori ba?

Dupa discutiuni indelungate si seriöse — cu care ocaziune domnii membrii, si descoperira opiniunile sale motivate — presidiulu submitendu la votisare mai antaiu propunerea Domnului Dr. Racuciu ca cea ma' departe:

aceea, cu una maioritate de 4 contra 2 voturi, se respinge.

Submitenduse dupa aceea la votisare propunerea Domnului protopopu I. Hanni'a, aceea, se adapta cu una maioritate de 4 contra 2 voturi, prin urmare se redica la valoare de conclusu alu comitetului.

Verificarea proceselor verbali ale acestoru siedintie din 28 si 29 Augustu a. c. se concrede Domniloru membrii: Hanni'a Tulbasin si Romanu.

Sibiu 29 Augustu 1873.

Iacobu Bolog'a m. p.
v.-presiedinte.

Ioanu Rusu m. p.
secret. II.

S'a cetitu si verificatu. Sibiu in 30 Augustu 1873.

I. Hanni'a m. p. Tulbasiu m. p.
V. Romanu m. p.

Consemnarea contribuirilor gratuite pentru beseric'a gr. cat. edificata in „CURECHIU,” cotulu Zarandu in Transilvani'a.

Baiti'a: George Moldovanu 1 fl., George Bardosi 4 fl., Juliu Lehrman 2 fl., Juliu Kádár, Juliu Stephani, Juliu Bura, Juliu Szepi, ore cine, cate unu fl.

Cristioru si Bradu: Lad. Popp 2 fl., Kirinyi, Pankel, Pits Anton, Galcea Avramu, ore care cate 1 fl.

Baia de crisiu si Halmagi: Amosu Francu 1 fl., Protosc. Francu 50 cr., Iac. Brandusianu, Bubenik, Nic. Solomonu, Beovits cate 1 fl. Cosieriu, ore cine cate 20 cr., Motiu 1 fl., Ioanescu Dimitrie 2 fl., Ales. St. Siulutiu 1 fl.

Deva, Hunidóra, Hatiegu: Georgie Ciaciani 2 fl., Gemlariu 1 fl., Strengariu 50 cr., Petru Popp vicariu 1 fl., 2 ore cine cate 20 cr., Ioane Fodoru prot. 50 cr., cincind. nedescif. 1 fl. 93 cr.

Logosiu: Ales. Dobra eppu 10 fl., Iova Popoviciu, Mich. Nagy cate 2 fl., Andr. Liviu, Gab. Papp, Stef. Moldovanu, Föbiri cate 1 fl., Ioane Olteanu 2 fl.

Blasiu: Al. St. Siulutiu metrop. 10 fl., Ioane Negrutiu, Ioane Chirilla, Gab. Popp, Ratiu can. cate 1 fl., vicereктору sem. 40 cr.

Oradea marea: Ill. eppu Szilagyi 20 fl. Borbola can. 2 fl., I. Popfiu 3 fl., I. Corhani 1 fl., Dir. semin. 2 fl., doi ore cine 2 fl.

Beiusiu: Pappalvi 2 fl., Bolk, unu adv., Negrutiu, Primar. or. cate 1 fl., trei ore cine 2 fl. 20 cruceri.

Gherl'a si Clusiu: Ill. eppu Vancia 6 fl., Macedonu can. 5 fl., unu altu can. 2 fl., Biltiu can., Popa, Panfilu protop., Vaida, ore cine cate unu fl.

Alb'a-Iuli'a, Vintiu: Eppus Trannis 5 fl., Aug. Popp prot. 20 cr., Gemlariu, Prepositus r. c., unu canonicu, cate 1 fl., patru individi 1 fl. 30 cruceri.

Hondolu, Dev'a: Gergetiu can., I. Popp, Varadi Elek cate 1 fl., cincind. indiv. cu 85 cr.

Sibiu: Petru Manu, Paulu Dunc'a, Hanea protop., Beser. gr. cat. cate 1 fl., siepte indiv. cu 80 cruceri.

Fagarasiu, Brasiovu, Rosnovu si giuru: Iacobu Muresianu red. 2 fl., Rud. Petranu, Ioanu Petricu protop., I. Lenger, Möller, Georgie Popa, Albeiu cate 1 fl., 227 indiv. dela 1—80 cr. 32 fl. 2 cr.

Sabesiu, Orastia si giuru: Theod. Colbasi, I. Tipeiu, Il. Popu, Egy Devai cu cate 1 fl., 78 indiv. dela 1—50 cr. 12 fl. 82 cr.

Lipov'a, Aradu, Temisiór'a, Radn'a si giuru: Theod. Triponu, Iul. Misz, L. Deutsch, I. Bercianu protop., Consit. gr. or., Petru Germana, Felei Janos cu cate 1 fl., 2 ind. nedescif. a 1 fl. 2 fl., N. N. 3 fl., 204 indiv. cu 1—50 cr. 40 fl. 50 cruceri.

Petrosiani si alte locuri necunoscute: Veress pref. mort., N. N., N. N., I. Dincu, Almasianu Maria, Lengyel G. cate 1 fl., Spatosiu Nicolae din Valea arsului 5 fl., Szabo Janos Csertesiu 5 fl., Irimie Ursu Curechiu 2 fl., 3 indiv. dela 1—50 cr. 75 cr. Preste totu 273 fl. 7 cr.

Din Roman'a.

Vicenari.

Tergu Giului si giuru: N. N. 4 sf., N. N. 2 sf. Bas. Craiu, nedescif. cate 3 sf., nedesc. 2 sf., I. Banatianu, G. Titus, I. Nicolescu cate 1 sf., N. Robescu 2 sf., Nastasia N. 1 sfantiu.

Craiov'a si giuru: S. Mihali 14 sf., T. Stanculescu, Vas. Macesiescu cate 2 sf., Tan. Stefanu 1/2 sf., G. Craciunu 25 bani, Vas. Barbia 1/2 sf., Petru Jitiu 1 sf., Iancu Terpu 2 sf., Ana Terpu, Barbu Botoreanu cate 1 sf., Michalescu 3 sf., C. Olteanu 6 sf., D. Valerianu 2 sf., D. Haralambie 5 sf., Cosma Nenciu 2 sf., Zieger Hübl 2 sf., Dr. Banciu 5 sf., Nicol. B 2 sf., Honorata Const., Carl Dolanescu, Herman Sferiu cate 1 sf., Stef. Ioncoviciu 1/2 sf., Saits 2 sf., Tencu Nicolescu, P. Popescu, Nic. Ungureanu cate 1 sf., St. Nicolopolu, A. Dragoiescu cate 2 sf., G. M. Fontanini 6 sf., Cantoischi D. G. 2 sf., Jorgu S. Strembeanu 1 sf., I. Grecescu 2 sf., I. Fauru, Ioanidis, Reymondu, Balianu Samica, Sanfiru Michal., Anast. Manoilu cate 1 sf., 2 ore cine 2 sf., Constandinu 1 sf., Stoica Rosinu 10 bani, Constand. G 1 sf., Petro Vascovu 2 sf. 42 bani.

Bechetu si giuru: Stoica Cismasiu, Joh. Matovschi, Fr. Bugsbaum, Math. Bugsbaum, Ant. Beisman, Ant. N. cate 1 sf.

Bucuresciu: I. Ioanoviciu 42 b., P. Piso 7 sf., Tell N. 1 sf., N. Preda 1 sf. 42 b., Al. A. Grecescu 1 sf. 46 b., 3 anonimi 2 sf. 42 b., Par. I. Namescu 1 sf., 2 anonimi 1 sf. 42 b.

Bucuresci, Brail'a si giuru: Pfar amt, Aaronu Elechesiu, br. Vilhelmus cate 3 sf., P. Augustinu 6 sf., Ales. Plesioianu 5 sf., 23 individi cu 26 sf. 55 bani. Vicenari preste totu: 176 sf. 52 bani.

Administrati'a Curtii Domn. 20 franci, Alesandru 3 franci, I Cetatianu 8 franci, 88 individi cu 1—100 bani 32 fr. 93 b., Vint. Daniel Ploiesti 1 fr. 68 b., Josifu Szöts Ploiesti 1 fr. 68 b. Cu totulu 67 franci 29 bani.

S. Nicol., N. T. cate 3 lei vechi, Muresianu 5 l. v. 16 par., G. Andrescu, P. Fesl., Petre Andrescu cate 2 l. v. 10 par., Badulescu, Basil., Af. Nestoriu cate 4 l. v. 20 p., El. A. 2 l. v. 28 p., I. Reureanu 5 l. v. 15 p., Ir. Cir. 4 l. v. 20 p., V. L. U. 6 l. v., G. Ales. 9 l. v., Lucia Laurianu 2 l. v. 36 p., N. N., Radóca, Czst. cate 1 l. v. 22 par., A. Papiu Ilarianu 10 l. v. 32 p., Const. Grigorescu Ploesci 6 l. v. 30 p., Ales. Romanescu Ploesci 5 l. v. 25 p., T. Francu, Mari'a Dobrescu cate 10 l. v. 32 p., W. Teutslander 5 l. v. 10 p., Em. Lahovari, unu ore cine, cate 10 l. v. 32 p., Elena Lahovari 11 l. v. 10 p., Dumitrache Georgie 10 l. v. 32 p., I. Clopotariu 6 l. v. 30 p., Ionu Costea 5 l. v. 16 p., Lina si Zoe, Costache N. cate 10 l. v. 32 p., I. Crasiovanu 4 l. v. 20 p., Mich. Paraschivu 7 l. v., Ana Ringler 4 l. v., 55 binefacatori cu 51 l. v. 7 p., D. Nicolae Preda din Bucuresci profes. si secretariu la Liceulu Basarabu au mai donatu o datoria din Logosiu (banatu) cu 8 galbini imper. seu 262 lei v. Preste totu 522 lei v. 36 parale.

Consemnarea contribuirilor gratuite pentru beseric'a gr. cat. edificanda in „JUNCU” (Zarandu).

Din cottulu Zarandu: Ioanu Lotu, Bradi Albertu, Holeska Imre cate 1 fl., Georgiu Bardosi 2 fl., Iuliu Bardosi, Lönhardt Siandor, Julius Lehman cate 1 fl., 14 binefacatori 3 fl. 80 cr., Szántaj György, Benedik Carl, Pits Antal, Kirinyi Laszlo cate 1 fl., 17 binefacatori 4 fl. 20 cr., Kovács János, J. Francu, Gomeani Demeter, Dr. Reichenberger, Amosu Francu cate 1 fl., Gr. Haller 5 fl., Hodosiu, Koszta, Sim. Moldovanu, Elia Baltescu, Ier. Moga, Const. Tallosiu, D. Papp, Neubauer János, Sidá Ionu, Jano Adám cate 1 fl., Kozma 2 fl., Ribitzei Ferenz, Birta Iovi, Acatiu Birta cate 1

fl., 31 binefacatori 7 fl. 51 cr. La olalta 52 fl. 51 cruceri.

Abrudu: Amosu Tobiasiu 1 fl., beseric'a gr. cat. 2 fl., Ladis. Papp 1 fl., 13 binefacatori 3 fl. 95 cruceri.

Dev'a; Barcsaj László, Zárda, Farago Caroly cate 1 fl., Georgiu Ciacianu 4 fl., Csanádi János 1 fl., Comun'a Sz. Andrasiu 2 fl. 20 cr., Beseric'a gr. or. Huniadu 1 fl. 15 cr., 48 binefacatori 14 fl. 18 cr.

Hatiegu: Petru Papp vicariu 2 fl., Para Antoniu, Balasiu cate 1 fl., 29 binefacatori 6 fl. 88 cruceri.

Orastia si giuru: Petru Valeanu protop., Mich. Ekert, Varadi Bertalan cate 1 fl., din comun'a Spiniu 2 fl., 23 binefacatori 5 fl. 50 cr.

Baitia si giuru: Kádár Bila, Alesiu Olariu cate 1 fl., 115 binefacatori 22 fl. 37 cr., Nicol. Florea, B. D. din Secarambu cu cate 2 fl. La olalta 81 fl. 23 cr. Summ'a totala **133 fl. 74 cr.**

Epistola deschisa

Dómei Emili'a Ratiu cá vice-presiedint'a societatei de lectura a dameloru romane din Turd'a.

Dómn'a mea! Damele romane din Turd'a, inainte de acést'a cu vre-o 10 ani, — petrunse de necesitatea infiintiarei unei societati de lectura, spre a poté pune stavila torentelui maghiarisatoriu, prin concursulu denarilor loru, au si infiintiatu de multu oftat'a societate de lectura.

Aventulu romanismului produsu prin acést'a societate au fostu la inceputu intru adeveru imbucuratori. Dér' dorere! si de 3 ori dorere! ca indiferentismulu unoru membre, cari s'au obtrusu a fi conducatori acestei societati, — concentrandu intru una singura persóna officiala de vice-presiedinta, casarésa si bibliotecarésa, — au trebuitu se inadusiésca in pepturele nóstre si asta bucuria nobila. Dá! fiinduca acea persóna cu triplulu rol —, pre carea, deca nu me insielu, Dómn'a mea! domnia ta inca o cunosci fórté bine, — in locu de a-si fi folositu poterea dictatorica intru prosperarea acestui micu foculariu nationalu, a folositu'o in detrimentulu lui.

Societatea de lectura, — carea pana la anulu 1865 -si tienea siedintie regulate, in cari officiali respectivi -si da computuri si ratiuni esacte despre starea bibliotecei si a casei, — de atunci incóce nu numai ca nu face nimicu din tóte acestea; dér' membrele, cari au concursu cu denarielu loru, suntu lipsite si de placerea de a se poté distraje prin lectur'a de carti din bibliotec'a loru, si se vedu silite a-si lua refugiulu la bibliotece straine din locu; fiinduca din bibliotec'a, carea pana la anulu 1865 se afla in stare infortória, adi, se vede a nu fi decatu una ruina desolata!!

Dér' ce se dicu despre cas'a societatei? ca ore in ce stare se va fi aflandu, nu sciu! Totu ce sciu este, ca, abstragundu dela alte venite, deca nu me insielu, din balulu, datu in favorulu societatei la anulu 1866 in 1 Ianuarie, au incursu unu venitu curatu camu de 150 fl. v. a. — Dér' apoi, ca acei bani intru adeveru se afla in cas'a societatei, séu suntu depusi spre fructificare, ori unde suntu? nu scie nimene afara de dómn'a casarésa; fiinduca tóte urgitarielu nóstre de pana acuma, cá se ni se dè una socóta, au fostu indesiertu.

Deci déra, dómn'a mea! esti mai susceptibila, si nu vei remané, cá multi altii, surda la vocea publicitatei, te rogu cu intetire, in interesulu publicitatei si alu reputatiunei dtale, se conchiami catu mai ingraba una adunare generale a dameloru din locu, unde, dandu deslusirile necesarie in privinti'a celoru sublevate, se reinfiintiamu, deca se mai póte, societatea de lectura, ce se vede a-si dormi somnulu de mórté; séu se potemu face dispusetiunile, ce se voru vedé a fi de lipsa.

Turd'a in 2818 1873.

U n a m e m b r a.

P. T. Domnule Protopópe!

Se apropia anulu, de candu amu fostu promisu in tom. I. alu cuventariloru mele besericesci, ca concediendu-mi tempulu si impregiurarile voiu edá si tomulu II. Deci, cu tóte ca de in tom. I. si pana astadi mai stau esemplaria la dispusetiune, vinu totusi a impleni promisiunea — deschidiendu prenumeratiune la „tomulu II. de cuventari besericesci;” si acést'a o facu cu atatu mai vertosu, ca nu numai amu fostu provocatu, ci

amu capatatu chiaru si pana acumu prenumeranti inainte de in partea unor'a, cari mi-au facutu onóra a ceti tomulu I.

Tomulu II. (cu testuri luate din evangeliile obvenitórie) — va cuprinde in sene 32 de cuventari besericesci incependu dela Dominec'a I. dupa Rosalie (Dominec'a tuturoru Santiloru) pana la Dominec'a XXXII. dupa Rosalie, (adeca Dom. lui lui Zacheu). Marimea tomului II. va fi dela 24 — 26 de cóle tiparite in optavu mare cá si tomulu precedente, si punendu-se sub tipariu cu capetulu lui Noemvre a. c. se va espedá prenumerantiloru, celu multu pana in lun'a lui Aprile 1874.

Pretiuulu unui esemplariu, cautandu la volumea tomului (24 — 26 de cóle tiparite) va fi numai **fl. 50 cr.** v. a., si — in casulu candu numerulu prenumerantiloru ar' ajunge la 600 — ce de altu-mentrea la noi ar' fi mare raritate, — va scadá pretiuulu in proportiune cu numerulu prenumerantiloru. Bani de prenumeratiune nu se receru inainte, ci se voru tramite numai la primirea esemplarielor prenumerate. Colectantiloru dela 10 esemplarie voiú gratificá séu cu unu esemplariu cá rabatu, séu cu 10 percente in bani. Numele prenumerantiloru se va tipari la calcaniulu cartiei.

Te rogu dreptu aceea P. T. Domnule Protópope, cá pre unu barbatu zelosu si partenitoriu alu literaturiei besericesci — se benevoiesci a curentá cól'a acést'a de prenumeratiune pre in tractulu P. T. Domniei Tale — indemnandu pre Ven. Cleru romanu, cá se concurga cu prenumeratiune, ér' dupa intemplat'a curentare si inscrierea corecta a numelui prenumerantiloru se benevoiesci a-o retramite la subscriulu in Gherl'a (Szamosujvár) (in Transilvani'a) séu de a dreptulu, seu pre calea Prea Veneratului Ordinariatu diecesanu — celu multu pana la finea lui Noemvre a. c.

In sperarea, ca Ven. Cleru romanu de si suntemu in seclulu materialismului si innotamu in volburele unei lipse asia dicundu universali — nu-si vá pregetá a sprigioni dupa poteri realizarea acestei intentiuni pre in concursulu seu, de care m'amu bucuratu si pana acumu, — cu destinsa reverentia me subsemnu in Gherl'a 2. Septemvrie 1873.

Ioanu P. Papiu m. p.
preutu la institululu corectoriu reg.
transilvanu in Gherl'a.

Multiamita publica!

Fiendu eu cu soci'a mea cea neuitavera Sofia Medrea asecuratu reciproc la banc'a gen. recipr. „Transilvani'a“ in Sibiu, la unu capitalu de 4000 fl. v. a. dupa ce crud'a mórtea mi-a rapitu amat'a mea socia, in diu'a de astadi fui escontatu din partea numitei bance, — platindu-mi M. O. Domnu Dr. Aureliu Brotea directorele subs. alu numitei bance sum'a tóta asecurata in tempulu celu mai scurtu fara de nece o detragere.

Pentru care promptitudine me semtu in numele celoru doi copii ai mei remasi orfani de maic'a loru a aduce numitei bance multiamita publica.

Baiti'a Zarandana in 9 Septembrie 1873.

George Bardosi
maestru r. post. si comerciantu.

Bibliografia. A esitu de sub tipariu in editur'a „Albinei“ „ROBINSONU CRUSOE“ dupa Ioachimu Enricu Campe, carte de cetitu inchinata junimei romane, de Georgiu Pop'a. Pretiuulu 1 esemplariu brosiuratu 60 cr. pentru Romani'a 1 1/2 leu.

1 Esemplariu legatu tiépana la dosu cu pandia 75 cr. pentru Romani'a 2 lei.

1. Esemplariu legatu elegantu 1 fl. pentru Romania 2 1/2 lei.

Cumparatoriloru de 20 esemplare se dau 2 esempl. gratis; dupa 40 se dau 5 gratis; dupa 60—8; dupa 100—15; dupa 200—40.

— Superioritatea Rasei latine. Germanii anuciunt necontentitu curand'a absorbire a rasei latine de catra ras'a germana.

Pentru a se convinge de contrariu, séu celu pucinu ca trebue cati-va secolu a se realizá acestu faptu, e destulu a compará cifrele urmatóre:

Ras'a latina. Francesii, 36,000,000. — Belgii 2, 200,000. — Elvetianii latini, 800,000. — Spaniolii, 16,000,000. — Portughesii, 4,500,000.

— Italianii, 26,000,000. — Romanii, 8,000,000. (1) — Canadienii francesi, 1,550,000. — Francesii din Antilles 1,000,000. — Brasilianii 11,000,000. — Spano-americanii, 32,000,000.

Totalu 139,000,000.

Ras'a germanica. Germanii 40,000,000. — Austriacii germani 6,000,000. — Olandesii si flaman-dii, 6,000,000. — Elvetianii germani 1,800,000. — Scandinavii, 8,000,000.

Totalu 64,800,000.

Ras'a englesá, séu celto-germanica. Englesi, scotieni si irlandesi 31,000,000. — Americanii de nordu 41,000,000. — Canadienii englesi 2,500,000. — Australianii 3,000,000. — Diversi 1,000,000.

Totalu 77,500,000.

Ras'a slava. Rusii, et. et. 80,000,000. — Slavii din Prusi'a, Austri'a si Turci'a, 25,000,000.

Totalu 105,000,000. —

Déca vomu resumá aceste cifre instructive, vomu vedé, ca ras'a latina ocupa antaiulu rangulu, cu 139 milióne de reprezentanti; ras'a slava alu dóuilea, cu 105 milióne; ras'a englesá alu treilea, cu 77 milióne; si, in fine, ras'a germanica alu patrúlea, si cea din urma, cu 64 milióne. „L“

Nr. 4476/v. c. — 1873.

2—3

Publicatiune.

La ordinatiunea d-lui comite supremu alu comitatului Turdii br. Georgiu Kemény cu datulu 4 Septembrie a. c. nr. 152, prin acésta aducu la cunoscenti'a tuturoru aceloru membri ai comitetului reprezentativu comitatensu, ca la 29 Septembrie c. n. a. c. comitetulu comitatensu va tiené conferintia in opidulu Turd'a la cas'a comitatului, cu scopu de a statori bugetulu pre anulu 1874 si de a alege presiedinte la sedri'a orfanala comitatense.

Dela v.-comitele comitatului Turdii. Turd'a in 6 Septembrie 1873. — Vice comitele

Miksa.

Publicatiune.

In legatura cu anuciulu publicatu in colónele pretiunitei „Gazete a Transilvaniei“ nr. 61 a. c. se aduce la cunoscenti'a publica, cumu ca: Cursulu gimnasiale, normale si preparandiale la institutele de invetiamentu de aici, se va deschide si incepe cu 25 Septembrie a. c. st. n.

Blasiu la 9 Septembrie 1873.

Directiunea gimnasiale
T. Cipariu m. p.

Directiunea normale si preparandiale
Ioane Fekete Negrutiu m. p.

Concursu.

Pentru statiunea invetiatorésca din Feldru vicariatulu Naseudului, se publica concursu pana in 30 Septembrie st. n. a. c.

Emolumentele suntu 200 fl. v. a. quartiru liberu cu 2 despartieminte unu celariu, camera, o pivnitia, 4 orgia de lemne si o gradina de 200 □, in care se cuprinde si pomari'a scólei.

Doritorii de a ocupa acésta statiune au a-si adresá recursele sale, proviedute cu testimoniú despre purtarea morala si absolvirea cursului preparandiale comisiunei scolastice din locu, pana la terminulu defiptu.

Feldru in 6 Septembrie 1873.

Georgiu Muresianu
preutu gr. cat. si pres. com. scol.

Concursu.

Spre ocuparea postulu de docente romanu in Chrisba (districtulu Brasiovului) la scól'a comunale se escrie concursu pana in 27 Septembrie.

Emolumentele invetiatoriuului anuale suntu:

1. Pana candu romanii comunei nu se voru desbina in fapta dela scól'a comunale: salariu de 300 fl. m. a. primindu la tóta finea patrariului de anu ad. decursivu.

2. Siese stenjini lemne bune de focu, din cari se se incaldiésca si scól'a.

3. Cortelu liberu.

Petiitiunile doveditória de ocupatiunea de pana acum pe terenulu practiculu de docente (séu testimoniulu dela preparandi'a de statu) proviedute cu atestatele de moralitate scrise de mana propria au se se tramita pana la diu'a susu numita la subscriulu presiedinte scolariu cu atatu mai vertosu, cu catu ca cele sosite mai tardiu nu se voru luá in privintia.

Limb'a invetiamentulu e cea romana.

Diu'a alegerii e 29 Septembrie.

Chrisba (ult. p. Brasieu) 1873 4 Septembrie.

Jakab János

2—2 pl.

presiedintele scolariu.

Anuntiu.

Subscriulu are onóre a face On. Publicu cunoscutu, ca a deschisu

Cancellari'a advocatiale

in Fagarasiu, in casele d-lui Filek din piatulu sub nr. 761.

Totu-deodata promite atatu apararea cea mai energica, si conscientiósá a causelorú siesi incrediute; la tóte tribunalele, la judecatoriile cercuali si la orce oficia; in totu ramulu de procese precumu: civili, cambiali, concursuali, urbariali, funduari, criminali si politice, catu si staruinti'a, cá acelea se se decida si resólve catu mai in graba.

Fagarasiu Augustu 1873.

Haru Duvlea

2—3

advocatu.

ANUNCIU.

MAGAZINULU de INCALTIAMENTE de VIEN'A

uliti'a caldarariloru Nr. 485, casele d-lui I. Sotru,

se recomanda onorat. publicu cu tóte feliturile de incaltiamente dupa fasonulu celu mai nou si de cea mai buna calitate pentru domni, dame si copii cu pretiurile cele mai moderate si cu garanti'a trainicieii loru.

Se mai afla acolo si

ciobóte contra apeii pre-gatite din piele usióra si curatu rusésca (asia uumita iuftu)

atatu pentru barbati, catu si pentru prunci. — Comande pentru ori-ce soiú se primescu si se va efectué promptu din Vien'a. — Reparaturile inca se facu totu aici. 1—3

I. H. Münz.

VENDIARE DE BUNURI.

In comun'a Hosszutelke (Dostadt) comitatulu Albei inferióre processulu Singatinului se afla de datu in arenda unu bunu constatoriu din 600 jugere, séu si de vendutu cu totulu. Mai de-aprópe se póte trage informatiune prin posta cu scrisori francate la adressá „F. M. Nagy Enyed.“ 3

Cursurile

la bursa in 12 Septembrie 1873 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 33	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 98	„ „
Augsburg	—	—	106 „ 65	„ „
Londonu	—	—	111 „ 80	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	72 „ 50	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	—	—	68 „ 90	„ „
Obligatiunile rurale ungare	—	—	76 „ 75	„ „
„ „ temesiane	—	—	74 „ 25	„ „
„ „ transilvane	—	—	76 „ —	„ „
„ „ croato-slav.	—	—	76 „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	961 „ —	„ „
„ creditulu	—	—	230 „ 50	„ „